

Krowa w tropikach, czyli o skutkach stresu cieplnego

Autor: Joanna Soraja Tumanowicz

Data: 20 sierpnia 2018

Stres cieplny u krów może być niebezpieczny. Ostatnie dni afrykańskiej aury niejednemu z rolników dają w przysłowiową kość. Nie da się ukryć, że takie warunki atmosferyczne są niesprzyjające również dla zwierząt.

Fala upałów jest również dotkliwa dla zwierząt gospodarskich. W naturalnych warunkach zwierzę w obliczu wysokiej temperatury „jakoś” sobie poradzi. Schroni się w cieniu drzew, gromadzi się przy akwenach, gdzie pobiera wodę i się chłodzi. W związku z tym, że udomowiliśmy gatunki gospodarskie, staramy się, by jak najmniej odczuwały negatywne skutki domestykacji.

Objawy stresu cieplnego

Krowy, które są w stresie cieplnym, tracą apetyt i są apatyczne

fot. Fotolia

Optymalna temperatura dla krów to 12-18°C, a niektóre źródła podają, że 20°C. Zwierzęta, które są narażone na **długotrwałe niekorzystne warunki termiczne (temperatura powyżej 20°C) podczas sezonu letniego, mogą „paść ofiarą” stresu cieplnego**. Skutki takiego działania są natychmiastowe lub rozłożone w czasie. Mogą nawet ujawnić się parę miesięcy po upalnym sezonie.

U krów, które są w stresie cieplnym, **chęć do pobierania paszy ulega zmniejszeniu oraz w konsekwencji zmniejsza się przeżuwanie**. Zwierzęta szybciej oddychają, mają podwyższone tętno, bardziej się pocią i produkują więcej śliny. Łączy się to z usuwaniem związków mineralnych z organizmu. **Stres cieplny u krów może powodować pogorszenie przemiany materii oraz wystąpienie biegunek**.

Stres cieplny u krów to wiele zagrożeń

Krowy osłabione przez stres cieplny są bardziej podatne na infekcje

fot. Fotolia

Rozwój drobnoustrojów

Do grupy skutków szybko ujawniających się należy też rozwój rozmaitych schorzeń. Wysoka temperatura plus duża wilgotność ściółki stwarzają idealne warunki do **mnożenia się drobnoustrojów, tj. bakterii, wirusów i grzybów**. Dodatkowo zwierzęta osłabione przez stres cieplny mogą być bardziej podatne na infekcje w kontakcie z tymi mikroorganizmami.

Obniżenie parametrów produkcyjnych

W okresie letnim, przy wysokiej temperaturze oraz większej wilgotności, gruczoł mlekowy może być bardziej podatny na rozwój zapalenia gruczołu mlekowego na tle infekcji bakteriami środowiskowymi. **Skutki „rozłożone w czasie” to obniżenie parametrów produkcyjnych**. Wspomniany wcześniej spadek łaknienia, powstały na drodze stresu cieplnego, może być początkiem problemów z chorobami metabolicznymi, szczególnie w okresie okołoporodowym.

Obumieranie zarodków

Wysokie temperatury działają niekorzystnie na rozród, na wyniki produkcyjne bydła mięsnego oraz w przypadku krów mlecznych, na wielkość laktacji.

Wysokie temperatury działają niekorzystnie na rozród, na wyniki produkcyjne bydła mięsnego oraz w przypadku krów mlecznych, na wielkość laktacji. Nie od dziś wiadomo, że stres cieplny u krów pogarsza płodność. **Obniża się wskaźnik zacielen, zwiększa się częstość obumierania zarodków.** Podaje się, że embriony krów narażonych na stres cieplny we wczesnej ciąży charakteryzowały się niższą masą oraz większą śmiertelnością (Zwolińska-Bartczak, 2005 za Shenci i wsp. 2000).

Krótszy czas trwania rui

U krów będących w stresie cieplnym **skraca się czas trwania rui poniżej 8 godzin na skutek zmniejszenia poziomu hormonów we krwi** – progesteronu i estradiolu (Jaśkowski i wsp. 2005 za Abilay i wsp. 1975 i Wolfenson i wsp. 1997). Przez pogorszenie tak istotnych czynników dla rozrodu okres międzywycieleniowy ulega wydłużeniu.

Spadek wydajności

Temperatury przewyższające optimum dla bydła wpływają również negatywnie na dobowe przyrosty. Zmniejszeniu ulega wydajność mleczna oraz zawartość jego istotnego składnika – tłuszczu. Pod wpływem działania temperatury **powyżej 30°C wydajność mleczna spada nawet o 20%** (Jaśkowski i wsp. 2005 za Lautner i Miller 2003).

Stres cieplny u krów może skutkować spadkiem wydajności

fot. Fotolia

Zapobieganie stresowi cieplnemu u krów

Krowy, które przebywają na pastwisku obligatoryjnie muszą mieć stały dostęp do wodopoju, z czystą zimną wodą. **Z kolei lizawki na pastwiskach są źródłem związków mineralnych, które są usuwane z organizmu wraz z potem oraz śliną.** Jeżeli nie ma naturalnego źródła cienia, należy zapewnić zadaszenie, np. pod wiatą, która będzie „azylem” przed dokuczliwymi promieniami słonecznymi.

Wymiana powietrza w budynku inwentarskim wpływa na spadek temperatury, a tym samym zdrowie krów

fot. Fotolia

Poza oczywistością, jak odpowiednia ilość poidel dostosowana do obsady, **ochroną przed stresem cieplnym jest wymiana powietrza w budynku inwentarskim.** Sposobem na zmniejszenie działania wysokich temperatur w budynkach inwentarskich jest bardzo dobra wentylacja. **Jedną z metod wymiany powietrza jest zainstalowanie dużych wentylatorów lub po prostu otwarcie okien i drzwi.** Środkiem do przyniesienia ulgi „zgrzanym” krowom są zraszacze. Istotne jest, by i krowy przebywające na pastwiskach, i te znajdujące się w oborze zachęcić do pobierania paszy.

Wrażliwość na stres cieplny a genetyka

Istnieje zróżnicowanie międzyrasowe, jeśli chodzi o odporność na stres cieplny u krów. **Rasy bydła pochodzące z cieplejszych zakątków świata są bardziej odporne na upały.** Można krzyżować ze sobą rasy bydła mniej wrażliwego na działanie wysokiej temperatury z rasami bydła mlecznego i mięsnego, niemniej badania nie potwierdzają zadowalającego efektu (Jaśkowski i wsp. 2005 za Hansen 2004).

Warto więc pamiętać o tym, by nie tylko siebie chronić przed męczącymi, wysokimi temperaturami, ale również zwierzęta które udomowiliśmy.

Rozwój działań w obszarze genetyki jest polem do popisu dla naukowców – identyfikacja genów związanych z wrażliwością na stres cieplny i dzięki temu odpowiednia selekcja lub modyfikacja genotypu krów (Jaśkowski i wsp. 2005). **Choć jest to melodia niedalekiej przyszłości, to są to działania bardziej czasochłonne i kosztowne.** Póki nie jest to w zasięgu ręki należy wprowadzać wymienione, prostsze i tańsze metody, które pomogą w ograniczeniu strat związanych ze stresem cieplnym u krów.

Skutki globalnego ocieplenia

Od pierwszego sierpnia tego roku żyjemy „na kredyt wobec Ziemi” (Dzień Długu Ekologicznego z ang. Earth Overshoot Day) i nie sposób nie wspomnieć o skutkach globalnego ocieplenia. Choć niektórzy podważają istnienie tego zjawiska, to bez wątpienia daje się odczuć ocieplenie, chociażby klimatu naszego kraju. **Warto więc pamiętać o tym, by nie tylko siebie chronić przed męczącymi, wysokimi temperaturami, ale również zwierzęta które udomowiliśmy.**

Czy artykuł był przydatny?

Kliknij na gwiazdkę, by zagłosować

-
-
-
-
-

Submit Rating

Ocena / 5. Liczba głosów